

Izšla vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.
Izšel dnevno razen sobot, nedelj in praznikov.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniki prostori:

2657 S. Lawndale Ave.

Office of Publication:

2657 South Lawndale Ave.

Telephone, Rockwell 4904

Čena lista je \$6.00

Entered as second-class matter January 15, 1935, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 16. MAJA (MAY 16), 1935.

Subscription \$6.00 Yearly.

STEV.—NUMBER 96

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Senatna zbornica ponovno ignorirala Roosevelta!

Podaljšala je zakon obnove (NIRA) za devet mesecev, dasi je Roosevelt zahteval dve leti podaljšanja. Obnovljeni zakon je zelo oskuben; narekovanje cen industrijskim produktom je prepovedano in regulacija podjetij v mejah notranje državne trgovine je odpravljena. Senat se je zdaj lotil Wagnerjevega načrta

Washington, D. C., 15. maja. — Senatna zbornica je včeraj ponovno pokazala roge Rooseveltu, ko je sprejel resolucijo, katero je predložil senator Clark in katera določa podaljšanje zakona obnove samo za devet mesecev, dočim sta Roosevelt in Richberg, načelnik odbora NRA, zahtevala podaljšanje tega zakona za nadaljnji dve leti. Poleg tega je senat tudi omejil funkcije in oblast tega zakona.

Resolucija je bila sprejeta z 60 glasovi proti 37, kar je za zakonodajno večino. Senat je s tem odločil, da se zakon obnove ne podaljša za dve leti, kot je zahteval Roosevelt, ampak samo za devet mesecev. To pomeni, da bo zakon obnove prenehal veljati na koncu junija 1936, če senat ne sprejme nove resolucije. Senat je tudi odločil, da se zakon o regulaciji podjetij, ki ga je predložil senator Wagner, sprejme brez kakršnih koli sprememb. To pomeni, da se bodo vse kontrole nad cenami in proizvodnjo odpravile.

Včerajšnji dan je bil dan mrzlih aktivnosti v senatu, ki od januarja ni storil ničesar pomembnega. Edina izjema je bila sprejetje Rooseveltovega programa javnih del, za katere bo vsak državljan dobil pet milijard dolarjev. Ako bo senat sprejel tudi zakon o zakonskih načrtih, bo to pomenilo, da se bodo vse kontrole nad cenami in proizvodnjo odpravile.

Senat je s tem odločil, da se zakon obnove ne podaljša za dve leti, kot je zahteval Roosevelt, ampak samo za devet mesecev. To pomeni, da bo zakon obnove prenehal veljati na koncu junija 1936, če senat ne sprejme nove resolucije. Senat je tudi odločil, da se zakon o regulaciji podjetij, ki ga je predložil senator Wagner, sprejme brez kakršnih koli sprememb. To pomeni, da se bodo vse kontrole nad cenami in proizvodnjo odpravile.

Senat je s tem odločil, da se zakon obnove ne podaljša za dve leti, kot je zahteval Roosevelt, ampak samo za devet mesecev. To pomeni, da bo zakon obnove prenehal veljati na koncu junija 1936, če senat ne sprejme nove resolucije. Senat je tudi odločil, da se zakon o regulaciji podjetij, ki ga je predložil senator Wagner, sprejme brez kakršnih koli sprememb. To pomeni, da se bodo vse kontrole nad cenami in proizvodnjo odpravile.

Senat je s tem odločil, da se zakon obnove ne podaljša za dve leti, kot je zahteval Roosevelt, ampak samo za devet mesecev. To pomeni, da bo zakon obnove prenehal veljati na koncu junija 1936, če senat ne sprejme nove resolucije. Senat je tudi odločil, da se zakon o regulaciji podjetij, ki ga je predložil senator Wagner, sprejme brez kakršnih koli sprememb. To pomeni, da se bodo vse kontrole nad cenami in proizvodnjo odpravile.

Senat je s tem odločil, da se zakon obnove ne podaljša za dve leti, kot je zahteval Roosevelt, ampak samo za devet mesecev. To pomeni, da bo zakon obnove prenehal veljati na koncu junija 1936, če senat ne sprejme nove resolucije. Senat je tudi odločil, da se zakon o regulaciji podjetij, ki ga je predložil senator Wagner, sprejme brez kakršnih koli sprememb. To pomeni, da se bodo vse kontrole nad cenami in proizvodnjo odpravile.

Senat je s tem odločil, da se zakon obnove ne podaljša za dve leti, kot je zahteval Roosevelt, ampak samo za devet mesecev. To pomeni, da bo zakon obnove prenehal veljati na koncu junija 1936, če senat ne sprejme nove resolucije. Senat je tudi odločil, da se zakon o regulaciji podjetij, ki ga je predložil senator Wagner, sprejme brez kakršnih koli sprememb. To pomeni, da se bodo vse kontrole nad cenami in proizvodnjo odpravile.

Senat je s tem odločil, da se zakon obnove ne podaljša za dve leti, kot je zahteval Roosevelt, ampak samo za devet mesecev. To pomeni, da bo zakon obnove prenehal veljati na koncu junija 1936, če senat ne sprejme nove resolucije. Senat je tudi odločil, da se zakon o regulaciji podjetij, ki ga je predložil senator Wagner, sprejme brez kakršnih koli sprememb. To pomeni, da se bodo vse kontrole nad cenami in proizvodnjo odpravile.

Senat je s tem odločil, da se zakon obnove ne podaljša za dve leti, kot je zahteval Roosevelt, ampak samo za devet mesecev. To pomeni, da bo zakon obnove prenehal veljati na koncu junija 1936, če senat ne sprejme nove resolucije. Senat je tudi odločil, da se zakon o regulaciji podjetij, ki ga je predložil senator Wagner, sprejme brez kakršnih koli sprememb. To pomeni, da se bodo vse kontrole nad cenami in proizvodnjo odpravile.

Senat je s tem odločil, da se zakon obnove ne podaljša za dve leti, kot je zahteval Roosevelt, ampak samo za devet mesecev. To pomeni, da bo zakon obnove prenehal veljati na koncu junija 1936, če senat ne sprejme nove resolucije. Senat je tudi odločil, da se zakon o regulaciji podjetij, ki ga je predložil senator Wagner, sprejme brez kakršnih koli sprememb. To pomeni, da se bodo vse kontrole nad cenami in proizvodnjo odpravile.

Senat je s tem odločil, da se zakon obnove ne podaljša za dve leti, kot je zahteval Roosevelt, ampak samo za devet mesecev. To pomeni, da bo zakon obnove prenehal veljati na koncu junija 1936, če senat ne sprejme nove resolucije. Senat je tudi odločil, da se zakon o regulaciji podjetij, ki ga je predložil senator Wagner, sprejme brez kakršnih koli sprememb. To pomeni, da se bodo vse kontrole nad cenami in proizvodnjo odpravile.

Senat je s tem odločil, da se zakon obnove ne podaljša za dve leti, kot je zahteval Roosevelt, ampak samo za devet mesecev. To pomeni, da bo zakon obnove prenehal veljati na koncu junija 1936, če senat ne sprejme nove resolucije. Senat je tudi odločil, da se zakon o regulaciji podjetij, ki ga je predložil senator Wagner, sprejme brez kakršnih koli sprememb. To pomeni, da se bodo vse kontrole nad cenami in proizvodnjo odpravile.

Senat je s tem odločil, da se zakon obnove ne podaljša za dve leti, kot je zahteval Roosevelt, ampak samo za devet mesecev. To pomeni, da bo zakon obnove prenehal veljati na koncu junija 1936, če senat ne sprejme nove resolucije. Senat je tudi odločil, da se zakon o regulaciji podjetij, ki ga je predložil senator Wagner, sprejme brez kakršnih koli sprememb. To pomeni, da se bodo vse kontrole nad cenami in proizvodnjo odpravile.

Senat je s tem odločil, da se zakon obnove ne podaljša za dve leti, kot je zahteval Roosevelt, ampak samo za devet mesecev. To pomeni, da bo zakon obnove prenehal veljati na koncu junija 1936, če senat ne sprejme nove resolucije. Senat je tudi odločil, da se zakon o regulaciji podjetij, ki ga je predložil senator Wagner, sprejme brez kakršnih koli sprememb. To pomeni, da se bodo vse kontrole nad cenami in proizvodnjo odpravile.

Senat je s tem odločil, da se zakon obnove ne podaljša za dve leti, kot je zahteval Roosevelt, ampak samo za devet mesecev. To pomeni, da bo zakon obnove prenehal veljati na koncu junija 1936, če senat ne sprejme nove resolucije. Senat je tudi odločil, da se zakon o regulaciji podjetij, ki ga je predložil senator Wagner, sprejme brez kakršnih koli sprememb. To pomeni, da se bodo vse kontrole nad cenami in proizvodnjo odpravile.

Senat je s tem odločil, da se zakon obnove ne podaljša za dve leti, kot je zahteval Roosevelt, ampak samo za devet mesecev. To pomeni, da bo zakon obnove prenehal veljati na koncu junija 1936, če senat ne sprejme nove resolucije. Senat je tudi odločil, da se zakon o regulaciji podjetij, ki ga je predložil senator Wagner, sprejme brez kakršnih koli sprememb. To pomeni, da se bodo vse kontrole nad cenami in proizvodnjo odpravile.

Senat je s tem odločil, da se zakon obnove ne podaljša za dve leti, kot je zahteval Roosevelt, ampak samo za devet mesecev. To pomeni, da bo zakon obnove prenehal veljati na koncu junija 1936, če senat ne sprejme nove resolucije. Senat je tudi odločil, da se zakon o regulaciji podjetij, ki ga je predložil senator Wagner, sprejme brez kakršnih koli sprememb. To pomeni, da se bodo vse kontrole nad cenami in proizvodnjo odpravile.

Senat je s tem odločil, da se zakon obnove ne podaljša za dve leti, kot je zahteval Roosevelt, ampak samo za devet mesecev. To pomeni, da bo zakon obnove prenehal veljati na koncu junija 1936, če senat ne sprejme nove resolucije. Senat je tudi odločil, da se zakon o regulaciji podjetij, ki ga je predložil senator Wagner, sprejme brez kakršnih koli sprememb. To pomeni, da se bodo vse kontrole nad cenami in proizvodnjo odpravile.

Senat je s tem odločil, da se zakon obnove ne podaljša za dve leti, kot je zahteval Roosevelt, ampak samo za devet mesecev. To pomeni, da bo zakon obnove prenehal veljati na koncu junija 1936, če senat ne sprejme nove resolucije. Senat je tudi odločil, da se zakon o regulaciji podjetij, ki ga je predložil senator Wagner, sprejme brez kakršnih koli sprememb. To pomeni, da se bodo vse kontrole nad cenami in proizvodnjo odpravile.

Senat je s tem odločil, da se zakon obnove ne podaljša za dve leti, kot je zahteval Roosevelt, ampak samo za devet mesecev. To pomeni, da bo zakon obnove prenehal veljati na koncu junija 1936, če senat ne sprejme nove resolucije. Senat je tudi odločil, da se zakon o regulaciji podjetij, ki ga je predložil senator Wagner, sprejme brez kakršnih koli sprememb. To pomeni, da se bodo vse kontrole nad cenami in proizvodnjo odpravile.

FILIPINCI SPREJELI NOVO USTAVO Z VELIKO VEČINO

Manila, Filipinsko otočje, 15. maja. — Ustava bodoče filipinske države je bila včeraj pri splošnem glasovanju ratificirana 25 proti 1. Čez milijon glasov je bilo oddanih in ženske so prvič glasovale. Prvo volilno poročilo omenja 438,847 glasov za ustavo in 11,089 proti. Po vseh otokih je bil mir. Stranka sakladistov, ki zahteva takojšnjo neodvisnost, ni delala nemirov. Le tri majhne province so deloma bojkotirale plebiscit. To glasovanje je bilo prvi korak k neodvisnosti Filipinov, ki pride po desetih letih. Se letos dobe Filipini status države.

Prvi letiški vlak iz Floride na Kubo

Havana, 15. maja. — Prvi mednarodni letiški vlak, obstoječ iz treh spojenih letal, dve brezmotori, je včeraj prispel na Kubo iz Key Westa v Floridi. Daljavo 90 milj je vlak preletel v eni uri in 45 minut. Okrog 50,000 ljudi v Havani je pozdravilo prvi vlak te vrste.

Mussolini svari Ligo: 'Roke proč!'

Italija mora sama obracunati z Abesinijo!

Rim, 15. maja. — Mussolini je včeraj v svojem govoru pred fašističnimi senatorji opozarjal ves svet, predvsem pa Ligo narodov, naj drži roke proč od italijansko-abesinskega spora v Afriki. "Edino Italija je lahko sodnik v tej delikatni zadevi in edino Italija bo obracunala z Abesinijo", je rekel Mussolini.

Nadalje je Mussolini povedal, da bo Italija kmalu imela milijon vojakov pod orožjem in dovolj je pripravljena in močna, da bo lahko čuvala meje v Evropi kljub temu, da bo imela na tisoče in tisoče mož v vzhodni Afriki.

Bonusarji zadržujejo sprejeti zakon

Ne upajo se poslati ga predsedniku

Washington, D. C. — Senatorji, ki so že pred enim tednom sprejeli Patmanov načrt za izplačanje bonusa bivšim vojakom v gotovini, v vsoti čez dve milijardi dolarjev, še vedno držijo načrt v zbornici. Pripravi so namreč, da bo Roosevelt takoj vetiral Patmanov načrt čim ga dobi v roke, ker jim pa manjka nekaj glasov do dvotretjinske večine za nadglasovanje veta, zdaj mrzlično mešetarstvo z opozicijo, da bi pridobili manjkajoče glasove in si pridobili večino.

Na drugi strani pa delajo strahovito kampanjo po deželi za bombardiranje Roosevelta s telegrami in grožnjami ter srce trgajočimi apeli, naj ne zavzame tega zaključka. To senzacionalno natezanje predsednika, ki ima težko para v zgodovini ameriškega zakonodajstva, lahko traja še dneve ali celo tedne.

Domače vesti

Smrtna nesreča pod zemljo

Onnalinda, Pa. — V tukajšnjem premožniku se je smrtno ponesrečil Jakob Debevec, star 29 let in rojen v Lloydellu, Pa. Ubit je bil v zrakovodu, ki so ga delavci popravljali in čistili. Utrgala se je plast nad njim in ko so ga odkopali, je bil mrtev in ves polomljen. Nesrečnik zapuša ženo Annie, roj. Zalar, dva majhna otroka, očeta in mater, dva brata in dve sestri. Bil je član društva 461 SNPJ.

Minnesotske vesti

Chisholm, Minn. — Tu je umrl Jakob Babnik, star 66 let in doma iz Kaš pri Devici Mariji v Polju. Bil je med prvimi naseljenci v tej naselbini in tu zapuša sina, zdravnika, in hčer. Bil je član SNPJ in KSKJ.

Virginia, Minn. — Tu sta bila zadnje dni poročena sin Johna Satočiča iz Hibbinga in hči J. Jeleniča, tajnika društva 215 SNPJ. Nevesta je članica tega društva že mnogo let.

Novi grobovi na zapadu

Tooele, Utah. — Tu je umrl Mike Kraškovič, star 69 let in doma iz Škofljice pod Ljubljano, kjer zapuša ženo in nekaj otrok. — Dalje je tu umrl Frank Arko, star 56 let in doma iz Otavec pri Ribnici. V Ameriki je bil 30 let in tu zapuša ženo, pet sinov in dve hčeri.

Trinidad, Colo. — Tu je umrl Ivan Lavrenčič, star 63 let in doma iz Malega Lošinja na Primorskem.

Čikaške novice

Chicago. — Jos. Baumbich, član društva 631 SNPJ, in Mary Jugovič sta bila poročena 11. maja. Po poroki sta se odpeljala na vzhod. — Zadnje dni je umrl Ivan Horvat, učitelj glasbe in bivši hrvaški časnikar.

Novi grobovi v Clevelandu

Cleveland. — Te dni je umrla Mary Mihelič, roj. Omerza, stara 25 let in doma iz Akrona, O. Zapuša moža, sinčka, starše in štiri brate. — Umrl je tudi Michael Milavec, vdovec.

Nov grob v starem kraju

Milwaukee. — Frances Rozman, članica društva 192 SNPJ, je prejela žalostno vest, da je v Sv. Petru v Savinjski dolini pri Celju umrla njena mati Marija Miklavžin, roj. Zajc, v starosti 61 let. V Ameriki zapuša hčer in brata Antona Zajca, v starem kraju pa štiri sinove, tri hčere in drugega brata.

Svicaško sodišče oprostilo žide

Bern, Švica, 15. maja. — Švicarski židje, ki so tožili švicarske nacije zaradi kriminalnega obrekovanja, so včeraj dosegli veliko zmago pred sodiščem. Ves svet se je zanimal za ta proces, v katerem je takozvani "Zionistični protokol" igral glavno vlogo. S tem "protokolom" so bili židje obdolženi, da so se zarotili proti vladam vseh dežel in da hočejo prevzeti oblast nad vsem svetom. Naciji so skušali resno dokazati, da je "protokol" fakt in v ta namen so pozvali za svojo glavno pričjo zloglasnega antisemita, polkovnika Ulricha Fleischhauera iz Nemčije, toda sodišče je odločilo, da je vse nacijsko pričanje navadno opravljanje in "protokol" je plagiat nekih nemoralnih pravilje iz srednjega stoletja. Obtožbenica, ki sta Theodor Fischer, vodja nacije v Švici, in njegov pomočnik Schneller, sta bila obsojena na plačilo manjše globe in povrniti morata stroške obravnave.

Richberg striže petroli plavemu orlu

Vse kaže, da bo petič kmalu docela oskuben

Washington, D. C. — (FP) — Donald Richberg, načelnik odbora NRA, je pridno na delu, da naredi iz plavega orla petico, ki ne bo ograjala aktivnosti velebiznisa. Vse to dela v pričakovano ugodno kongresne akcije, ki naj bi podaljšala zakon gospodarske obnove v obliki, ki ne bo izzvala velike opozicije s strani industrijskih magnatov.

Najbrž je imel načelnik odbora NRA v mislih slučaj delavcev, ki so zastavljali proti Colts Patent Firearms Co., ko je informiral časopisne poročevalce, da bodo funkcije plavega orla povsem drugačne pod revidiranim zakonom obnove nego so danes. "Plavi orol", je dejal, "mora postati simbol kooperacije med delavci in industrijo, ne pa igračka, katero se lahko danes odigra v naslednji dan spet vrne. V poslednjem času smo vselej podvelji odločbe korake proti vsaki kršitvi določb zakona obnove in vse take čine smo smatrali za velik zločin, čeprav je bila stvar malenkostnega pomena in se je največkrat nanašala na disciplino."

V zvezi z Richbergovo izjavo je treba priključiti v spomin, da je Colts kompanija, ki dobiva vladna naročila za strojne puške, zanikala delavcem pravico kolektivnega pogajanja preko zastopnikov, ki so jih delavci izvolili, pravico, ki jo daje delavcem zakon obnove. S tem jih je potisnila v stavko, da izvojujejo pravico kolektivnega pogajanja. Družba je v smislu odloka federalnega delavskega odbora izgubila znak plavega orla, toda vojni department kljub temu ni prekladal naročil glede dobavljanja strojne za ameriško armado. Richberg je pred senatnim odsekom izjavil, da bi moral federalni delavski odbor vrniti znak plavega orla puškarni in namignil, da ni storil prav, ko ga ji je odvzel.

Vse kaže, da bo znak plavega orla kmalu izgubil svojo veljavo. Poslati ga bo treba v palačo zveznega trgovinskega departamenta, in trdnjavo ameriškega velebiznisa, v kateri je glavni stan odbora NRA in kjer bo tudi plavi orol v doglednem času našel svoj grob.

Bogastvo kanadskih petork narašča na \$175,000

Toronto, Ont. — Premoženje Dionnovih petorčec se je šestkrat pomnožilo v zadnjih treh mesecih, odkar so petorke varovanke vlade v "imeni kralja Jurija", in danes znaša \$175,000. Vse to premoženje — obstoječe iz stalnih dohodkov od raznih konvoktov s časopisi, filmskimi zavodi in radio-verigami — upravlja ontarijski minister za javno blaginjo David Croll. Starši petorke se niso prenehali z napeto kampanjo proti državni kontroli otrok in zdaj bodo s svojimi pristaši vred mobilizirali katoliško cerkev v Kanadi proti nadaljevanju kontrole.

Tragedija matere na "materinski dan"

Chicago. — Verena Lewis, stara 44 let in vdova bivšega vojaka, ki je umrl v vojaški bolnišnici pred tremi leti, je zadnje nedeljo s svojima dvema hčerama vred, 12-letno Martho in 10-letno Katherine, izvršila samomor v garaži za svojim borišnim stanovanjem, 1258 Elmdeale ave. Vse tri je zadušil strupeni plin iz odvodne cevi motorja. Tri mrljice so našli v pondeljek zvečer. Policija je izvedela, da je vdova ostala brez sredstev za življenje.

OBNOVITEV DE-LA V TOLEDSKI AVTNI TOVARNI

Stavke in izgredi v lesni in ladjedelniški industriji

PET OSEB RANJENIH V PENNI

Toledo, O., 15. maja. — Vse kaže, da so bile vse potežke v zvezi s stavko avtnih delavcev v tukajšnji tovarni Chevrolet Motor Co., zaradi katere je bilo prizadetih okrog 33,000 delavcev v drugih tovarnah General Motors korporacije, poravnane. S končanjem toledske stavke so bile odstranjene glavne ovire in pričakuje se, da bodo tudi v tovarnah Fisher Body Co. v Clevelandu in Atlanti, Ga., obnovili obrat.

Oliver Haydenreich, podpredsednik clevelandske unije avtnih delavcev, je včeraj izjavil, da delavci soglasno odglašovali za vrnitev na delo v tovarno Fisher Body, ki je zaprla vrata po oklicu stavke v Toledo. Ta tovarna uposluje nad devet tisoč delavcev.

Charles Gilman, predsednik avtne unije v Atlanti, je tudi včeraj izjavil, da bo unija preklicala stavko. Chevrolet Co. v Atlanti je prenehala z obratom, ker ni njeno podjetje moglo dobiti potrebnega materiala zaradi stavke v Toledo. Prav tako bo Chevrolet Co. obnovila obrat v tovarnah, ki jih ima v Janesvilu, Wis., Fort Smithu, Ark., Kansas Cityju, St. Louisu in Baltimoru.

Poročilo se glasi, da bo toledska avtna tovarna pričela z obratom danes v smislu dogovora, ki ga je Chevrolet Motor Co. sklenila z reprezentanti stavkarjev in federalnimi avtoritetami, ki so posredovale v stavki. Vsi delavci, ki so bili uposleni pred oklicem stavke, so bili pozvani, naj se danes prigrasijo za delo.

Seattle, Wash., 15. maja. — Stavka lesnih delavcev se še vedno širi in je doslej zajela že 30,000 delavcev v gozdovih in na parnih žagah v državah Washington in Oregon. Včeraj so ljudje, ki simpatizirajo s stavkarji, prevrnili večje število tovornih avtov, naloženih z lesom, v občestne jarko. Stavkarji zahtevajo redukcijo delovnih ur in zvišanje mezd.

Camden, N. J., 15. maja. — Ladjegradniški delavci, ki so zastavali proti New York Shipbuilding Corp., so sklenili raztegniti stavko na vse ladjedelnice. Predstavniki stavkarjev so včeraj posetili predsednika Roosevelta v Beli hiši in mu predložili svoje pritožbe. Ladjegradniški delavci v Camdenu so zastavali zadnjo soboto, da izvojujejo zvišanje mezd.

Wilkes-Barre, Pa., 15. maja. — Pet možkih je bilo včeraj obstreljenih in petnajst drugih je prejelo manjše poškodbe v bitki med državno policijo in člani nove rudarske unije United Anthracite Miners, ko so slednji hoteli preprečiti članom Lewisove unije vstop v premožnik Glen Alden Coal Co. v Plymouthu.

Dva moža, ki sta bila obstreljena v bitki s policijo, sta dobila hude poškodbe, katerim bosta najbrž podlegla, ostali trije pa so morali iskati pomoč pri zdravnikih in v bolnišnicah. Ranjenci so skoro vsi člani unije United Anthracite Miners.

Ameriški inženir odlikovan v Rusiji

Moskva, 15. maja. — George Morgan, inženir iz Detroita, je med 32 delavci, ki so bili včeraj odlikovani z redom rdečega praporja za zasluge pri gradnji moskovske podzemne železnice, ki je danes začela z rednim prometom.

Mučenje jetnikov v teksaških zaporih

Odsek državne legislature opral upravo

Austin, Tex. — (FP) — Posebni odsek državne zbornice, kateremu je bila poverjena naloga, naj preišče razmere v državnih jetnišnicah, je sedaj podal svoje poročilo. Odsek sicer priznava, da pazniki mučijo jetnike na različne načine, toda na drugi strani je opral administracijo jetnišnice, češ, da ni odgovorna za brutalnosti.

Preiskava je bila odredjena na priklisk državnih delavskih federacij in drugih delavskih kakor tudi kulturnih organizacij, ki so predložile dokaze o silnem trpinčenju jetnikov.

Odsek pravi v svojem poročilu, da so jetniki v resnici izpovedali, da jih pazniki pretepajo in mučijo na druge načine zaradi kršenja regulacij, toda člani odbora so priporočili jetniški upravi, naj preneha z brutalnostmi, nakar so dobili zagotovilo, da bo uprava upoštevala priporočila. To je vse, kar je dosegla preiskava, ki je sicer ugotovila trpinčenje jetnikov, toda podvelja ni nobene akcije proti brutalnim paznikom.

SODIŠČE ODKLO- NILO MOONEY- JE V PRIZIV

San Francisco, Cal. — Tukajšnje distriktno prizivno sodišče je 14. maja zavrglo drugi apel Toma Mooneyja za proceduro "habeas corpus", kar znači, da izpustitev iz zapore na podlagi nepravilne obravnave pred 18 leti. Mooney bo zdaj apeliral na državno vrhovno sodišče v Californiji po nedavnem priporočilu federalnega vrhovnega sodišča.

Relifna komisija znižuje izdatke

Predložila je načrt za redukcijo religijnih klientov

Chicago, 15. maja. — Illinoiska religijna komisija je včeraj podvela akcijo, ki bo po njenem mnenju znižala stroške za oskrbo brezposelnih revežev. Wilfred S. Reynolds, tajnik državne religijne komisije, je že poslal zadevne instrukcije vsem okrajnim religijnim uradom.

Sodijs, da je sedaj na religijni listi 312,000 družin in to število bodo skušali reducirati za deset odstotkov. Ako se to zgodi, se bodo izdatki za oskrbo bednih znižali za milijon dolarjev mesečno, poleg tega bodo reducirani tudi upravni stroški za najmanj sto tisoč dolarjev na mesec. Povprečni mesečni izdatki za nasičevanje bednih v Illinoisu so doslej znašali \$12,000,000 in od te vsote je šlo milijon za plače osebju, ki je uposleno v religijnih uradih in druge upravne stroške.

V smislu instrukcij, ki so jih prejeli religijni uradi, morajo biti vse osebe, ki so dalj ko šest mesecev na religijni listi, obveščene, da se morajo ponovno podvreči zasliševanju, na katerem naj se ugotovi njih sedanjí položaj in druge okoliščine. Položiti morajo nove zaprisežene izjave, da tako podprejo svoje trditve.

Ker je bilo zaradi pomanjkanja denarnih sredstev reducirano osebje religijnih uradov, ne bo mogla religijna komisija takoj izvajati svojega načrta, pričakuje pa se, da bodo vse ovire odstranjene v nekaj tednih in da bodo vsi illinojski okrajni izvršili svojo nalogo do 1. julija. Do tega časa morajo biti vse osebe, katere po mnenju komisije niso upravičene do podpore, brisane z religijne liste.

SOVJETSKI VO- DITELJI POČASTILI LAVALA

Moskovska konferenca nadaljuje diskuzijo

RAZTEGNITEV MIROVNEGA PAKTA

Moskva, 15. maja. — Sovjetski in francoski državniki so se včeraj ponovno sestali na konferenci in nadaljevali razgovore glede raztegnitve pariškega pakta vzajemne vojaške pomoči na države vzhodne Evrope.

Pierre Laval, francoski zunanji minister, in Josef Stalin, tajnik ruske komunistične stranke, sta se včeraj sešla v Kremlinu, v uradu Vekoslava Molotova, predsednika sveta ljudskih komisarjev, kjer je sovjetska vlada priredila banket v počast francoskemu diplomatu. To je bil prvi dogodek, da je Stalin lomil kruh s predstavnikom zunanje države.

Vsi člani sveta ljudskih komisarjev so se udeležili banketa. Med temi sta bila Maksim Litvinov, komisar za zunanje zadeve, in Klement Vorosilov, načelnik rdeče armade. Laval je sedel na Stalinovi desnici in s tem je izkazal francoskemu državniku izredno čast. Sljajen banket je trajal dve uri.

Informacije se glase, da hoče ta sovjetska Rusija in Francija na vsak način dobiti Poljako in Nemčijo za podpis varnostnega pakta za vzhodne evropske države. Pri drugih državah ni opozicije in državniki, ki so se zbrali na moskovski konferenci, upajo, da bodo pridobili tudi Poljako in Nemčijo v svoj krog, da se tako zagotovi evropski mir.

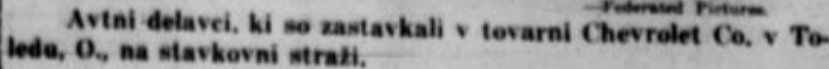
Pariz, 15. maja. — Sedaj, ko je Sovjetska unija podpisala s Francijo pakt vzajemne vojaške pomoči, kateremu prav za prav ne pripisujejo dalekosežnega pomena, je mrzlično na delu, da ugotovi to militariistično zvezo, da bo tako močna kakor ona, ki je bila v veljavi med Francijo in Rusijo pred svetovno vojno.

To je razvidno iz poročil francoskih reporterjev, ki so šli z Lavalom v Moskvo, in iz komentarjev francoskih vojaških strokovnjakov, ki jih prinaša pariško časopisje. Tu že namigujejo, da se bo v kratkem vršila konferenca med armadama štaborov Francije in Rusije, na kateri se bodo razgovorili glede ojačanja militariistične zveze med obema državama nadaljevali.

Norman Thomas govori v radio

Chicago. — Današ zvečer (četrtek) ob 8:30 centralni čas (lokalni čas eno uro kasneje) bo govoril po "plavem" omrežju NBC Norman Thomas o z

eni ob tujih materialnih potrebščinah — prazne besede daje "duhovno robo" — prazne besede

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

VOLITVE NA HRVAŠKEM

Volitve za državno zasedbo hrvatske uprave v Zagrebu je bil glede volivnega gibanja na hrvatskem posebnost zelo strogo nadzorovana. In bo s tem volivna gibanja zelo cenzurirana. Narodna stranka je se očela osebnosti in imo-
vna varnost državljanov v hrvatski državi. V Zagrebu je bil obdobje državnega nadzora, da se zavaruje svoboda govora in sestankov v mejah zakonitosti; da se prepreči in za-
preziti razlike vse tendenčne, politične in kazenske novice v hrvatski državi; da se sploh kazenske govorice o hrvatski državi in red v državi; da se absolutno prepreči eventu-
alni kakršnikoli protizakoniti in zasnovani napadi na ose-
bnosti in na osebo svobo-
dne ostale pravne dobrine ter
državne zaščitne interese ter
državni splošni, volbni napadi,
govori iz političnih motivov;
da državljanom zagotovi po-
stojanje v uporabi javnih in
državnih njihovih zakonov in
prav, torej tudi njihove pravi-
ce, da se svobodno politično o-
blikujejo pri bližnjih in drugih
vseh, ki so odobrenju notranje-
ministrstva izdani naslednja
pola, ki stopi takoj v velja-
no.

Vsi, ki bi zaradi bližnjih vo-
dnih narodnih poslancev ali si-
gnalirali, širili ali prenašali
alarmantne in vznemirli-
vne in govorice, zlasti pa
državne in narodne, da se
državne in narodne reda v
in obstoječega reda v
in, kakor tudi vsi, ki bodo
državni izvajali pritisk, gro-
zila in kakršnikoli obliki stra-
vilice, kakorkoli delali ali
delali izvajati vznemirjanje
med državljani in sploh
narodom, bodo takoj naj-
težje kaznovani; v primeru
krivde bodo poleg tega še
denar sodišča in svrhu nadalj-
njega postopanja.

V primeru kakršnikoli ne-
pravilnosti ali kaznivih
izjavah in motenju reda ali
in, posebej v primeru fizi-
čnih ali kakršnikoli protizako-
nih napadov na osebe ali imet-
ljivosti, oziroma v prime-
ru, ne morejo biti deležni količ-
kaj zdrave in obilne hrane, naj-
manj pa so deležni v hrani slad-
korja. Nedavni zdravniški pre-
gled vse šolske mladine v rudar-
skih revirih trboveljskih je do-
kazal, da je velika večina otrok
jetična! Tu bodo umirali otroci
in moške za jetiko, na meji bodo
streljali tihoopce saharina —
krivce pa uživa od tega visoke
dividende.

Umrl inž. Cihelka. — V noči
na 25. april je v ljubljanski bol-
nišnici po daljši bolezni umrl vr-
šilec dolžnosti rudarskega gla-
varja za Slovenijo, inž. Bogomil
Cihelka, star komaj 52 let. Po ro-
du je bil Čeh ter se je po dokon-
čanih studijah naselil najprej v
Zagorju ob Savi, kjer je bil us-
lužben pri rudniku. Nato je služ-
boval v Istri, po prevaru v Be-
lojici in v Zenici (Bosna), ko pa
je obolel, je opravljal pisarniško
službo v Beogradu, pred leti pa
je bil premeščen v Ljubljano in
je tu po smrti rudarskega gla-
varja inž. Strgarja vršil dol-
žnost rud. glavarja. Bil je slabega
zdravja že več let, pred nekaj
dnevi je moral v bolnišnico in
je tam umrl. Truplo bodo pre-

peljali v Zagorje ob Savi ter ga
tamkaj pokopali. Zaprta žena
in tri otroke. Kjer koli je bil, se
ga spominjajo s spoštovanjem
tudi delavci.

Se so vražjeverni pobožnjaki
v naši deželi. Iz Ptujja poročajo
o nenavadnem vražjeveru, za
katerega se zanima vsa okolica
in je precej ljudi, ki verjamejo
v njegovo poštenje. V Hajdini
pri Ptujju živi ta možakar, ki je
baje na vseh svetnikov dan za-
kopal posvečeno hostijo na kri-
žpotju pri hajdinski šoli. Nato se
je zaprl v svojo kočo, prebiral
čarovniške knjige in ni spregov-
oril ves čas do velikega petka
nobene besede z nikomur. Na
veliki petek med 11. in 12. ure
penoči pa je šel ta možakar spet
na tisto križpotje ter je tamkaj
začel kopati, je klečal pred kram-
pom in lopato ter pobožno molil
in krog njega se je zbralo precej
ljudi. Potem je začel kopati, a
odkopal ni nobenega zaklada. Na-
to se je spet zaprl v kočo in ne-
marja za ljudi. Zanimivo je — a
kajpak razumljivo — da so vse
novejše vraže zvezane z bogom
in obredi katoliške cerkve.

Se dva velikončna poboja
Poročali smo že, da je bil v Ti-
bolcih pri Moškanjcih ubit na ve-
likonočno nedeljo, 19. letni kme-
čki fant Martin Roškar. Zažga-
li so kres, rajali okrog njega in
pili, nato se stegli in — Roškar
je obležal težko ranjen in je v
ptujski bolnišnici podlegel. Zlo-
činca so izsledili v osebi Jožeta
Plohla iz Tivolca.

Da je ptujski okraj najbolj
prepeški, je znano. Ne minejo
prazniki, da jih ne bi slovesno
praznovali in zaključili kajpak
s poboji in uboji. Velika noč je ve-
lik praznik, zato bi bilo nekaj iz-
rednega, če bi tak velik praznik
zahteval le eno žrtev. Prepeški
fante bi bilo nemara kar sram.
Pa ne bo treba, kajti tudi ta ve-
lika noč ni zahtevala le Roškara-
jevega življenja.

V ptujski bolnišnici leži nam-
reč težko ranjen 21 letni Kon-
rad Bežjak iz Stojncv. Na ve-
liki pondeljek se je vračal domov,
pa ga je srečal že večkrat kazno-
vani prepeški Janez Čuš iz Stojnc-
v, pa ga je brez povoda, le iz
starega sovraštva napadel z no-
žem in tako hudo oklal, da se
Bežjak bori v bolnišnici s smr-
tjo.

kdo na Meljski cesti v Maribo-
ru, na vrtu gostilne Trafeniko-
ve, izvršil samomor. Bil je to
šofer Mahalka. Malo poprej je
bil v gostilni, na vrtu pa sta go-
vorila gostilničar in drugi šo-
fer z imenom Vračko. Ko je Ma-
halka stopil iz gostilne, se je v
koču gostilne ustrelil. Pognal si
je kroglo v sence, možgani so iz-
stopili. Vračko mu je skočil na
pomoč, tedaj pa je Mahalka sku-
šal spet dvigniti desnico, da od-
da v svojo glavo drugi strel, a
je bil že preslaboten in je ustrelil
Vračka v roko.

Mahalko so prepeljali naglo v
bolnišnico, kjer pa je kmalu po-
podlegel: že pred prevozom so
mu iztekli možgani iz glave.

Vzrok samomora je pač bil
strah pred aretacijo, visoko za-
porno kaznijo in globo. Plačati
bi bil moral težke tisočake, za-
pril bi ga vrhu tega za dolgo, bil
pa je Mahalka že tako in tako
dalj časa brez dela in obupan
— pa se je ognil vsemu temu s
samomorom.

Koliko takih tragedij ima na
vesti saharin? Krivda je prav
za prav v tem, da je sladkor pri
nas tako zelo drag, da si ga pre-
cejšne odstotek prebivalstva
sploh ne more kupiti ali pa ne
toliko, da bi jim zadostoval za
prehrano. Zaradi tega cvete kup-
čija s saharinom, ki je mnogo ce-
nejši a imajo tihoopci, ki so tu-
di sami siromasni, obmejni kme-
tje in brezposelni delavci, ven-
darle še lep zaslužek pri tej kup-
čiji. Kakor hitro bi se sladkor —
ki ga vendar sami v državi pro-
duciramo dovolj in ga mnogo iz-
važamo — pocenil, bi se tudi o-
mejilo tihoopstvo saharina in
ne bi bilo treba toliko žrtev, ko-
likor jih ta nevarni poklic za-
hteva. Toda kako pocenitev slad-
korja ni pričakovati: sladkor je
monopol, delničarji navijajo ce-
ne, kakor jih volja, hkrati pa i-
majo dobre zveze, da jim nihče
ne stopi na prste, pa čeprav je to,
kar zagreše s sladkorno dragin-
jo, zločin predvsem nad otroci.

Jugoslovanski sladkor je v Av-
striji mnogo cenejši kakor pri
nas; in avstrijski delavski in
kmečki otrok je laže deležen sla-
dkorja v hrani kakor pa otrok ju-
goslovanskega kmeta in delavca.
Rudarski otroci v Trbovljah n.
pr. ne morejo biti deležni količ-
kaj zdrave in obilne hrane, naj-
manj pa so deležni v hrani slad-
korja. Nedavni zdravniški pre-
gled vse šolske mladine v rudar-
skih revirih trboveljskih je do-
kazal, da je velika večina otrok
jetična! Tu bodo umirali otroci
in moške za jetiko, na meji bodo
streljali tihoopce saharina —
krivce pa uživa od tega visoke
dividende.

Umrl inž. Cihelka. — V noči
na 25. april je v ljubljanski bol-
nišnici po daljši bolezni umrl vr-
šilec dolžnosti rudarskega gla-
varja za Slovenijo, inž. Bogomil
Cihelka, star komaj 52 let. Po ro-
du je bil Čeh ter se je po dokon-
čanih studijah naselil najprej v
Zagorju ob Savi, kjer je bil us-
lužben pri rudniku. Nato je služ-
boval v Istri, po prevaru v Be-
lojici in v Zenici (Bosna), ko pa
je obolel, je opravljal pisarniško
službo v Beogradu, pred leti pa
je bil premeščen v Ljubljano in
je tu po smrti rudarskega gla-
varja inž. Strgarja vršil dol-
žnost rud. glavarja. Bil je slabega
zdravja že več let, pred nekaj
dnevi je moral v bolnišnico in
je tam umrl. Truplo bodo pre-

peljali v Zagorje ob Savi ter ga
tamkaj pokopali. Zaprta žena
in tri otroke. Kjer koli je bil, se
ga spominjajo s spoštovanjem
tudi delavci.

Se so vražjeverni pobožnjaki
v naši deželi. Iz Ptujja poročajo
o nenavadnem vražjeveru, za
katerega se zanima vsa okolica
in je precej ljudi, ki verjamejo
v njegovo poštenje. V Hajdini
pri Ptujju živi ta možakar, ki je
baje na vseh svetnikov dan za-
kopal posvečeno hostijo na kri-
žpotju pri hajdinski šoli. Nato se
je zaprl v svojo kočo, prebiral
čarovniške knjige in ni spregov-
oril ves čas do velikega petka
nobene besede z nikomur. Na
veliki petek med 11. in 12. ure
penoči pa je šel ta možakar spet
na tisto križpotje ter je tamkaj
začel kopati, je klečal pred kram-
pom in lopato ter pobožno molil
in krog njega se je zbralo precej
ljudi. Potem je začel kopati, a
odkopal ni nobenega zaklada. Na-
to se je spet zaprl v kočo in ne-
marja za ljudi. Zanimivo je — a
kajpak razumljivo — da so vse
novejše vraže zvezane z bogom
in obredi katoliške cerkve.

peljali v Zagorje ob Savi ter ga
tamkaj pokopali. Zaprta žena
in tri otroke. Kjer koli je bil, se
ga spominjajo s spoštovanjem
tudi delavci.

Se so vražjeverni pobožnjaki
v naši deželi. Iz Ptujja poročajo
o nenavadnem vražjeveru, za
katerega se zanima vsa okolica
in je precej ljudi, ki verjamejo
v njegovo poštenje. V Hajdini
pri Ptujju živi ta možakar, ki je
baje na vseh svetnikov dan za-
kopal posvečeno hostijo na kri-
žpotju pri hajdinski šoli. Nato se
je zaprl v svojo kočo, prebiral
čarovniške knjige in ni spregov-
oril ves čas do velikega petka
nobene besede z nikomur. Na
veliki petek med 11. in 12. ure
penoči pa je šel ta možakar spet
na tisto križpotje ter je tamkaj
začel kopati, je klečal pred kram-
pom in lopato ter pobožno molil
in krog njega se je zbralo precej
ljudi. Potem je začel kopati, a
odkopal ni nobenega zaklada. Na-
to se je spet zaprl v kočo in ne-
marja za ljudi. Zanimivo je — a
kajpak razumljivo — da so vse
novejše vraže zvezane z bogom
in obredi katoliške cerkve.

Se dva velikončna poboja
Poročali smo že, da je bil v Ti-
bolcih pri Moškanjcih ubit na ve-
likonočno nedeljo, 19. letni kme-
čki fant Martin Roškar. Zažga-
li so kres, rajali okrog njega in
pili, nato se stegli in — Roškar
je obležal težko ranjen in je v
ptujski bolnišnici podlegel. Zlo-
činca so izsledili v osebi Jožeta
Plohla iz Tivolca.

Da je ptujski okraj najbolj
prepeški, je znano. Ne minejo
prazniki, da jih ne bi slovesno
praznovali in zaključili kajpak
s poboji in uboji. Velika noč je ve-
lik praznik, zato bi bilo nekaj iz-
rednega, če bi tak velik praznik
zahteval le eno žrtev. Prepeški
fante bi bilo nemara kar sram.
Pa ne bo treba, kajti tudi ta ve-
lika noč ni zahtevala le Roškara-
jevega življenja.

V ptujski bolnišnici leži nam-
reč težko ranjen 21 letni Kon-
rad Bežjak iz Stojncv. Na ve-
liki pondeljek se je vračal domov,
pa ga je srečal že večkrat kazno-
vani prepeški Janez Čuš iz Stojnc-
v, pa ga je brez povoda, le iz
starega sovraštva napadel z no-
žem in tako hudo oklal, da se
Bežjak bori v bolnišnici s smr-
tjo.

V Cvetkovcih pa je nekdo na-
padel dninarja Martina Rožnar-
ja in ga udaril s polenom po til-
niku, da mu je zdrobil dve vre-
tenci in je Rožnar izgubil dar go-
vora.

Taka je nepopolna bilanca ve-
likonočnega krščanskega veselja
v ptujskem okraju. Precej je
kriva tega pač Smarnica, vino iz
divje trte, ki podivja ljudi, da ne
vedo več, kaj delajo.

Uboj pri vasovanju. — V Be-
lgrad Spitaličem so neznan fantje
ubili 25 letnega Blaža Strajhar-
ja, ko je vasoval pri svojem
dekletu. Spodnesli so mu lestev,
da je padel na tla, in ga nato
pretepli. Dobil je hud udarec z o-
strim predmetom na zatilnik, da
se je takoj onesvestil. Nato so
ga fantje odnesli kake četrte ure
daleč in položili pod okno neke
tuje hiše, k njemu pa položili de-
belo železno vrvo s svinčeno kro-
glo na koncu. Ko so ljudje našli
Strajharja nezvestnega ob hiši,
so sprva domnevali, da ga je ne-
kdo napadel tamkaj in s tisto
vrvjo oz. kroglo pobil do neza-
vesti. Preiskava pa je dognala,
kaj je bil ubit. Fant se ni več
zavedel in je umrl. Orožniki so
aretirali več fantov, zaprli pa so
tudi dekleta, pri katerem je
Strajhar vasoval, da se dožene,
ali ni sama naščuvala fante k
dejanju.

Toda zdaj je noč in v prividu
se pokaže ob postelji ostro za-
risano temno, mrzlo kletno sta-
novanje: Ti lahko spiš? Le po-
glej, zdaj je 26. januar leta
1935, opazuj ...

V mrzlem prostoru ležijo In-
geborg Juenemann, ki se je ro-
dila šele pred štirimi meseci,
Wolfgang Juenemann, ki se je
rodil le štirinajst mesecev se-
daj, in Bernhard Juenemann,
star 40 mesecev. Ingeborg ima
namestu plenice kos umazane za-
vese okrog neobglenega telesa.
Joka. Tudi mali Wolfgang joka.
Bernhard, tri in pol leta star,
grabi gospo Juenemannovo za
krilo, trdno se je oklepa, ona ga
odrine, se naglo oblači, se gleda
v zrcalu, se ogleduje z vseh
strani, Bernhard razume, da se
odpravlja zdoma, večer je ...
večer ... strahga je ... skuša
jo zadržati, ona ga znova odri-
ne, "tako pridem," pravi, od-
pre vrata in jih zapahne za sa-
bo. Ključ se zavrti v ključav-
nici ... zdaj je zajokal tudi
Bernhard.

"Mamica" kriči. A nihče ga
ne sliši. Ingeborg kriči. Vsi tri-
je kričijo, dokler jih utrujenost
ne premaga. Potem zaspijo.
Ponoči zebe Ingeborg, pomoči
se je, kos zavese je ne greje nič.
Joka, dokler je izmučenost znova
ne premaga.

Vizija o treh otrocih

Morda so tudi ameriški listi
poročali o nenavadnem zločinu
in se bolj nenavadni zločinki,
Sarlota Juenemannovi iz Berli-
na, ki je pustila svoje tri otro-
ke, da so pomrli za lakoto in že-
jo, medtem ko je ona plesala v
zabaviščih z moškimi. Vendar
je ta zločin tako strahoten in
menda najgrši, kar jih more
biti, da ne bo odveč, če v odlom-
kih zapišemo, kar je o tem na-
pisal nemški publicist Franc
Lederer. Napisal je vizijo o
umiranju treh zapuščenih, v ve-
lemestnem kletnem stanovanju
zaprtih otrok, s pomočjo urad-
nih podatkov je skušal podati
sliko strašnih dni, ko so otroci
umirali.

Tista podla kreature, ki se je
imenovala Sarlota Juenemann,
ni poznala nobenega drugega
nagnjenja kakor alo ob moškem:
naj je bil moški paraličen ali
zamorec, naj je zbolela po njem
ali dobila otroke, to je bilo njej
vseeno. Da ji je ta strast dala
tri otroke, ji ni bilo v srečo,
ampak v nadlogo, ki jo je pač
moral prejeti: ni bila to lju-
bezen zaradi materinstva ampak
samo uživanje, pa čeprav
mora mogoče zanesti. In da
bi bila deležna sladostnosti, ni
samo otroke rodila, marveč jih
je tudi umorila, le da bi ji ne
ovirali pri uživanju sladostnosti.
Ni naključje, da jih je pu-
stila sestrskotati do smrti: mar
je imela čas, da bi jih umorila?
Kakšen nepotreben trud, ko pa
se mudi na ples! Bodo že sami
pomrli, ti trije nadležni otroci
— in tako je Sarlota Jue-
nemann dne 26. januarja 1935.
leta — sramotnega leta zaradi
nje za vse večne čase — zakle-
nila vrata kletnega stanovanja
v Berlinu, Weinstrasse 27, kjer
so ležali otroci, se jedva še ozra-
la po otrocih in odhitela k svo-
jemu ljubimcu, plesat, pit in se
parit; ne da bi pustila otrokom
vsaj grizljaj kruha in kapljo
vode, dasi je vedela, da je odšla
z namero, da se ne vrne več in
dasi je vedela, da ne bo nihče
prišel v kletno stanovanje, nihče
in nikdar, in čeprav je vedela,
da bodo morali torej otroci bed-
no, mučno umreti, njeni otroci,
ki ji niso storili nič zalega, raz-
zen da so živeli — in živeli so
le, ker je ona uživala. Kako je
šla Sarlota Juenemann preko
ceste, ko je bila zazidala svoje
otroke, da pomro? Kako je sto-
pila v plesni lokal? Dobre volje
je bila in brez skrbi! Pila je
vino. Jedla torte. Pila likerje.
Povabila je godbo, kajti bila je
darežljiva, plačevala je rada je-
dila in pijačo ... Kupila si je
bluzo, da bi bila čedna za pri-
hodnji ples. Obiskala je lju-
bimca, spala pri njem naslednje
noči, ko se je v kletnem stano-
vanju Weinstrasse 27 dopolnje-
vala tragedija, ki je tako ne-
predstavljiva, da je treba osre-
dotočiti vso domišljijo, da bi si
zamislil sleherno podrobnost —
zaman.

Toda zdaj je noč in v prividu
se pokaže ob postelji ostro za-
risano temno, mrzlo kletno sta-
novanje: Ti lahko spiš? Le po-
glej, zdaj je 26. januar leta
1935, opazuj ...

V mrzlem prostoru ležijo In-
geborg Juenemann, ki se je ro-
dila šele pred štirimi meseci,
Wolfgang Juenemann, ki se je
rodil le štirinajst mesecev se-
daj, in Bernhard Juenemann,
star 40 mesecev. Ingeborg ima
namestu plenice kos umazane za-
vese okrog neobglenega telesa.
Joka. Tudi mali Wolfgang joka.
Bernhard, tri in pol leta star,
grabi gospo Juenemannovo za
krilo, trdno se je oklepa, ona ga
odrine, se naglo oblači, se gleda
v zrcalu, se ogleduje z vseh
strani, Bernhard razume, da se
odpravlja zdoma, večer je ...
večer ... strahga je ... skuša
jo zadržati, ona ga znova odri-
ne, "tako pridem," pravi, od-
pre vrata in jih zapahne za sa-
bo. Ključ se zavrti v ključav-
nici ... zdaj je zajokal tudi
Bernhard.

"Mamica" kriči. A nihče ga
ne sliši. Ingeborg kriči. Vsi tri-
je kričijo, dokler jih utrujenost
ne premaga. Potem zaspijo.
Ponoči zebe Ingeborg, pomoči
se je, kos zavese je ne greje nič.
Joka, dokler je izmučenost znova
ne premaga.

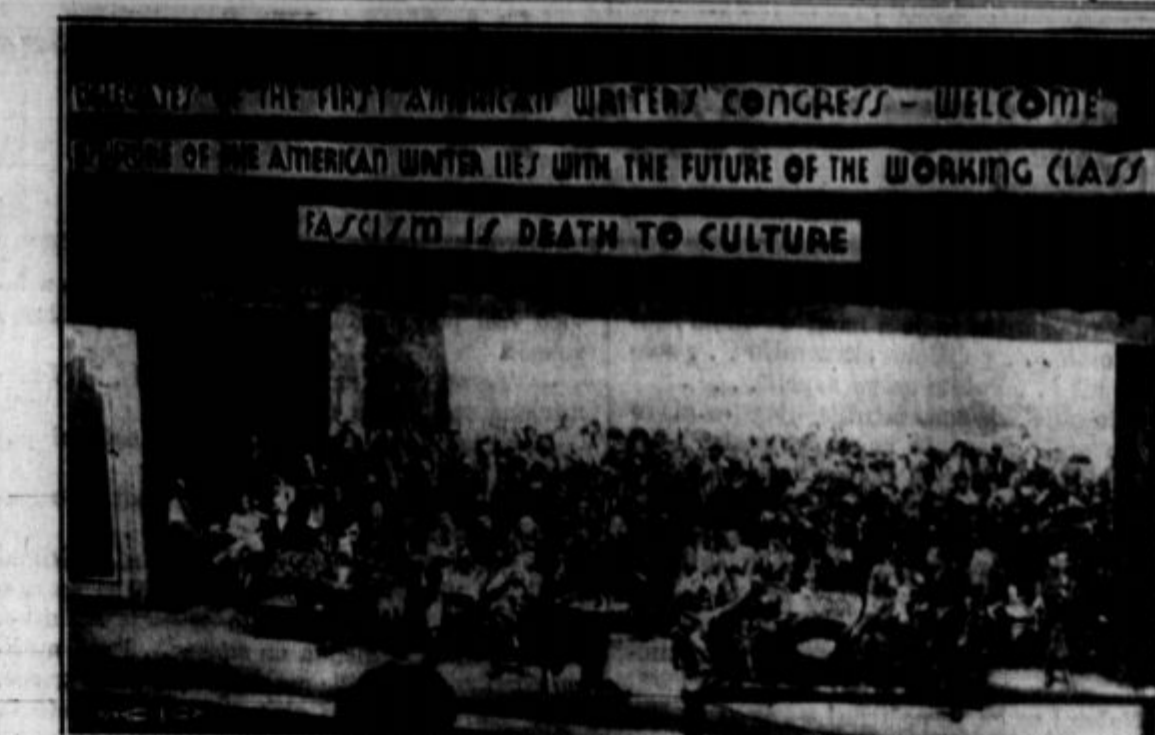
Ko se prebudijo, dne 27. ja-
nuarja, večer Ingeborg, Wolf-
gang kliče "mama", Bernhard
smukne iz postelje, caplja k vr-
atom, kljuka. Radi bi jedli, radi
bi pili. Toda nikogar ni. Str-
mijo v vrata. Bernhard posku-
si znova. Otroke gledata vanj
kakor na tistega močnega člo-
veka, ki bi jima lahko pomagal.
Tri in pol leta stari Bernhard
se nasloni na vrata in kriči. Po-
tem ga zgrabi strah pred to sa-
motnostjo, smukne nazaj v po-
steljo, joče le še tiho predse,
oči so brez bleśka široko razpre-
te. Poldne je (zdaj obeduje
mati, zdaj obedujejo ljudje),
popoldan je, večer. Tedaj dose-
je obup višek, tedaj kriče In-
geborg, Wolfgang in Bernhard
najglasneje, kajti blazni lakoti,
že fizični bolečini se pridružuje
strah pred temo. Otroci sami
z usodo podnevi — tedaj ji la-
hko še gledajo v oči, čeprav ob-
upani. Ponoči pa se za usoda
tudi še ognje v zlo črno oble-
ko ...

Ihtijo, da se jim trga srce.
Zdaj je Inga najtišja, ker je o-
slabela. In Bernhard je najglas-
nejši, kajti on se znova in znova
meče na vrata. Kriči in še zme-
rom upa, da ga bo kdo slišal.
Noč je neskončno dolga, lakota
neznosna, otroci se zvijajo od
bolečini.

28. januar. Zdaj traja trpije-
nje, ki mu je vsaka minuta pe-
klo, že osemnajst ur, tisoč mi-
nut. Še eno uro, in še dve ...
tako muči privid ... in še tri
in še štiri in še pet ur in še —
— mati! Mati! Mati je pri-
šla! Vrata so se odprla, dobra
vrata, dobra mati je prišla! Bi-

lo je 29. januarja, še 18 ur je
prešlo. In Inga se sploh ne ga-
ne, ena roka je nekoliko ukriv-
ljena, oči so široko odprte. Mati
se komaj ozre na otroke, druga
dva otroke ječita, Inge ne zbudi
pozornosti zase, njen glas je pre-
slaboten. Mati se skloni k pre-
zebajočim otrokom in jih obda-
ruje: daje jim podobice. Saj
imate radi podobice? Nate jih.
... "Mama, lačen, mama, la-
čen ..." joka Bernhard.

Drugič se zapro vrata za Jue-
nemannovo. Zaklene jih. In ta
hip doseže privid višek groze.
Čez to mejo sploh ne more več
občutiti v mislih tujo usodo, ker
je ost odlomljena, dojemljivost
izčrpana, občutek ugasel.

Prizor s kongresa ameriških pisateljev, ki se je nedavno vršil v New Yorku in na katerem so se izrekli za boj proti fašizmu.

star 40 mesecev. Ingeborg ima
namestu plenice kos umazane za-
vese okrog neobglenega telesa.
Joka. Tudi mali Wolfgang joka.
Bernhard, tri in pol leta star,
grabi gospo Juenemannovo za
krilo, trdno se je oklepa, ona ga
odrine, se naglo oblači, se gleda
v zrcalu, se ogleduje z vseh
strani, Bernhard razume, da se
odpravlja zdoma, večer je ...
večer ... strahga je ... skuša
jo zadržati, ona ga znova odri-
ne, "tako pridem," pravi, od-
pre vrata in jih zapahne za sa-
bo. Ključ se zavrti v ključav-
nici ... zdaj je zajokal tudi
Bernhard.

"Mamica" kriči. A nihče ga
ne sliši. Ingeborg kriči. Vsi tri-
je kričijo, dokler jih utrujenost
ne premaga. Potem zaspijo.
Ponoči zebe Ingeborg, pomoči
se je, kos zavese je ne greje nič.
Joka, dokler je izmučenost znova
ne premaga.

Ko se prebudijo, dne 27. ja-
nuarja, večer Ingeborg, Wolf-
gang kliče "mama", Bernhard
smukne iz postelje, caplja k vr-
atom, kljuka. Radi bi jedli, radi
bi pili. Toda nikogar ni. Str-
mijo v vrata. Bernhard posku-
si znova. Otroke gledata vanj
kakor na tistega močnega člo-
veka, ki bi jima lahko pomagal.
Tri in pol leta stari Bernhard
se nasloni na vrata in kriči. Po-
tem ga zgrabi strah pred to sa-
motnostjo, smukne nazaj v po-
steljo, joče le še tiho predse,
oči so brez bleśka široko razpre-
te. Poldne je (zdaj obeduje
mati, zdaj obedujejo ljudje),
popoldan je, večer. Tedaj dose-
je obup višek, tedaj kriče In-
geborg, Wolfgang in Bernhard
najglasneje, kajti blazni lakoti,
že fizični bolečini se pridružuje
strah pred temo. Otroci sami
z usodo podnevi — tedaj ji la-
hko še gledajo v oči, čeprav ob-
upani. Ponoči pa se za usoda
tudi še ognje v zlo črno oble-
ko ...

Ihtijo, da se jim trga srce.
Zdaj je Inga najtišja, ker je o-
slabela. In Bernhard je najglas-
nejši, kajti on se znova in znova
meče na vrata. Kriči in še zme-
rom upa, da ga bo kdo slišal.
Noč je neskončno dolga, lakota
neznosna, otroci se zvijajo od
bolečini.

28. januar. Zdaj traja trpije-
nje, ki mu je vsaka minuta pe-
klo, že osemnajst ur, tisoč mi-
nut. Še eno uro, in še dve ...
tako muči privid ... in še tri
in še štiri in še pet ur in še —
— mati! Mati! Mati je pri-
šla! Vrata so se odprla, dobra
vrata, dobra mati je prišla! Bi-

lo je 29. januarja, še 18 ur je
prešlo. In Inga se sploh ne ga-
ne, ena roka je nekoliko ukriv-
ljena, oči so široko odprte. Mati
se komaj ozre na otroke, druga
dva otroke ječita, Inge ne zbudi
pozornosti zase, njen glas je pre-
slaboten. Mati se skloni k pre-
zebajočim otrokom in jih obda-
ruje: daje jim podobice. Saj
imate radi podobice? Nate jih.
... "Mama, lačen, mama, la-
čen ..." joka Bernhard.

Drugič se zapro vrata za Jue-
nemannovo. Zaklene jih. In ta
hip doseže privid višek groze.
Čez to mejo sploh ne more več
občutiti v mislih tujo usodo, ker
je ost odlomljena, dojemljivost
izčrpana, občutek ugasel.

Znova se prične tisoč večno-
sti kot deset minut lakote, žeje,
samote, obupa. In zmerom no-
vih deset minut. Zdaj je ura
osem in 10 minut, otroci jočejo,
zdaj je osem petnajst minut, o-
troci jočejo, osem trideset, otro-
ci jočejo, ura je devet, deset —
jutro je, zdaj že tretji dan niso
zaužili ničesar, najmlajša ležita
v lastnem blatu, Bernhard "div-
ja" sem in tja, kolikor ga pač
še nosijo noge — v resnici so
majhni, neobgleni starčevski
koraki. Zvečerilo se je. Zda-
nilo se je. Zdaj je 30. januar,
31. januar, prvi februar, 2. fe-
bruar, 3. februar ...

Ingeborg je že zdavnaj pre-
nehala jokati. Ingeborg se je
nehala gibati. Ingeborg je ne-
hala živeti.

"Smrt za lakoto spremlja
strašne muke. Neznosen
glavobol. Vročica. Delirij.
Besnost. Kriči. Nazadnje
smrt." (Iz neke zdravniške
knjige.)

Tudi Wolfgang je utihnil. Mr-
tev je.

Bernhard je sam. Bernhard,
tri leta in pol star, raste v vizi-
ji in stoji visok kot velikan, sa-
moten človek nasproti usodi.
Ker se vse življenje v njegovem
življenju izživljuje v tleh, namestu
v šestdesetih letih, je nenadoma
tudi vse spoznanje o življenju
v njem in Bernhard govori (to-
da njegove ustnice se ne premi-
kajo): "Mama, kaj je mogoče?
Nikdar ne boš mogla pojmiti
mučeništva, ki si nam ga pri-
pravila. Jezus je iz naške vo-
lje trpel muke, mi pa moramo
trpeti dlje in to brez orožja ka-
krānegakoli poguma. Stali smo
nasproti pošasti, zapuščenosti,
lakoti. Nikogar ni bilo pri nas,
da bi nam brisal solze, da bi nas
ljubeznivo pogledal. Ko smo se
zgrudili pod križem, so strmele
v nas le štiri stene kletnega sta-
novanja. Ni bilo glasu, da bi
prodrli do nas. Naše obupne
klice, kdo jih je slišal? Nihče!
Prste sem si opraskal do krvi ob
vratih. Zdaj ne morem več.
Kaj pač počno ljudje sedaj?
Oni imajo drugačne skrbi. Bri-
gajo se za politiko, niti eden te-
ga milijonskega ljudstva ne ve
zdaj za nas. Ti spiš zdaj a svo-
jim dvajsetletnim ljubimcem,
mar lahko spiš? Če bi ti le mo-
gel skozi vsa vrata, ki si jih bi-
la zaklenila ti, izprožiti svoje
od mraza otrple, od lakote shuj-
šane prste za slovo! Ti sploh ne
veš, mati, kako je tvoj slučaj,

